

Binnen de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap hebben enkele fracties de behoefte om vragen en opmerkingen voor te leggen over het van de brief van de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, d.d. 11 oktober 2011, inzake de nieuwe islamitische school voor voortgezet onderwijs in Amsterdam en de huidige wetgeving voor het stichten van nieuwe scholen (Kamerstuk 33 000 VIII, nr. 10).

De voorzitter van de commissie,
Van Bochove

Adjunct-griffier van de commissie,
Thomassen

Inhoudsopgave

I. Vragen en opmerkingen uit de fracties

1. Inleiding
2. Stichting Islamitisch Onderwijs Amsterdam e.o
3. Wettelijke mogelijkheden bij stichting van nieuwe scholen
4. Initiatiefwetsvoorstel van het oud-lid Jan Jacob van Dijk
5. Reparatiwetgeving om «een tweede ICA te voorkomen»

II. Reactie van de minister

I. Vragen en opmerkingen uit de fracties

1. Inleiding

De leden van de VVD-fractie hebben met grote belangstelling kennisgenomen van de brief van de minister waarin zij, onder meer naar aanleiding van mondelinge vragen van het lid Elias¹, ingaat op de huidige wetgeving rond het stichten van een nieuwe school en mogelijkheden tot het stellen van één of meer extra voorwaarden aan het stichten van een school. De genoemde leden zien aanleiding tot het stellen van vragen.

De leden van de PvdA-fractie hebben met enige zorg kennisgenomen van de onderhavige brief. Zij vinden het in het belang van elk kind dat het onderwijs krijgt van voldoende kwaliteit en het drama van het Islamitisch College Amsterdam (ICA) is voor hen niet voor herhaling vatbaar.

De leden van de PVV-fractie hebben kennisgenomen van de brief van de minister omtrent de nieuwe islamitische school voor voortgezet onderwijs in Amsterdam en willen haar nog een enkele vraag voorleggen.

De leden van de CDA-fractie hebben altijd het stichten van nieuwe scholen van harte ondersteund en blijven dat doen. Het is een van de grondwettelijke rechten om onderwijs aan te bieden gebaseerd op een levensovertuiging die past bij de ouders, zo menen de leden.

De leden van de SP-fractie hebben de brief van de minister gelezen over de nieuw te stichten school voor islamitisch onderwijs en hebben verscheidene vragen.

2. Stichting Islamitisch Onderwijs Amsterdam e.o.

De leden van de PvdA-fractie vragen of de minister heeft kennisgenomen van de tevredenheid die de bestuursvoorzitter van de Stichting Islamitisch Onderwijs (SIO) heeft geuit over de onderwijsresultaten die hij als rector boekte in het laatste jaar voordat het ICA werd gesloten? Wordt er hier naar het oordeel van de minister in feite geen doorstart gerealiseerd van het ICA? In welke mate wil de minister borgen dat de leerlingen niet opnieuw worden geconfronteerd met een sluiting, waardoor de leerlingen opnieuw opzoek moeten gaan naar een nieuwe school, zo vragen deze leden.

De leden van de PVV-fractie vragen wat de stand van zaken is na de goedkeuring die reeds is verleend aan de SIO. Graag willen de leden zicht hebben op de geleding van het bestuur en de onderwijskwaliteit van de islamitische school voor voortgezet onderwijs.

¹ Gesteld tijdens het mondelinge vragenuur van 27 september 2011.

De leden van de CDA-fractie zijn van mening dat het niet verbazingwekkend is dat na het sluiten van het ICA er een initiatief is ontstaan om opnieuw islamitisch voortgezet onderwijs aan te kunnen bieden aan leerlingen. De leden begrijpen de opstelling van de minister om goedkeuring te verlenen aan het initiatief om te komen tot een school voor voortgezet onderwijs in Amsterdam op islamitische grondslag, mits wordt voldaan aan de in de wet opgenomen stichtingsnormen. Dat zijn immers de normen op basis waarvan de minister moet besluiten of de nieuwe school kan worden gesticht of niet. Niet meer en niet minder. Belangrijk voor de leden is daarbij wel dat de betreffende school kwalitatief goed onderwijs geeft. De leden hebben dan ook begrip voor de zorgen die zijn geuit, nu het lijkt alsof de zojuist gesloten school weer onder gelijke omstandigheden opnieuw leven ingeblazen wordt. De school werd dan weliswaar gesloten vanwege te weinig leerlingen, maar dat kwam omdat de school problemen had om onderwijs van goede kwaliteit te leveren, waardoor in toenemende mate leerlingen wegbleven. De leden vragen dan ook of met de stichting van de nieuwe school ook de problemen waaraan het ICA ten onder is gegaan, opnieuw geïntroduceerd worden.

De leden van de SP-fractie constateren dat de minister aangeeft dat zij niet kan voorkomen dat een nieuwe islamitische school wordt gesticht door mensen die eerder in het bestuur zaten van het ICA dat onderwijs aanbood dat onvoldoende kwaliteit leverde en mede daarom werd gesloten. Deelt de minister de mening van deze leden dat bij leerplichtig onderwijs kwaliteit altijd voorop moet staan? In de praktijk wordt de oprichting van een school voorafgegaan door gesprekken tussen het bestuur en de onderwijsinspectie als daar aanleiding toe is en worden al afspraken gemaakt. Is een dergelijk gesprek geweest tussen de onderwijsinspectie en SIO? Zo neen, waarom niet? Zo ja, wat werd gewisseld in dit gesprek? Wat was de opstelling van SIO? Zijn zij bereid het onderwijs anders te organiseren dan het ICA? Zijn er afspraken gemaakt tussen het nieuwe schoolbestuur en de onderwijsinspectie? Wat voor afspraken zijn dit? Zo neen, waarom niet? Als er wel afspraken zijn gemaakt, zullen deze afspraken voorkomen dat er onderwijs wordt gegeven dat onder de maat is? Zullen deze afspraken ervoor zorgen dat het bestuur op een deugdelijke wijze het onderwijs regelt, zo vragen de leden.

3. Wettelijke mogelijkheden bij stichting van nieuwe scholen

De leden van de VVD-fractie constateren dat de minister stelt dat de huidige wet geen ruimte biedt om bij de aanvraag tot het stichten van een nieuwe school de samenstelling van het bestuur invloed te laten hebben op het besluit. Doelt zij hiermee op het besluit tot oprichting van de rechtspersoon, het besluit tot toestemming aan de rechtspersoon om een school te stichten of allebei, zo vragen de leden?

De leden van de PvdA-fractie wijzen erop dat de ontwikkelingen rond het ICA de achtergrond vormde van de vraag die het toenmalige lid Depla stelde aan de staatssecretaris Dijkema tijdens het mondelinge vragenuur op 31 maart 2009: «Wil de staatssecretaris in de aanloop tot de behandeling van het wetsvoorstel [goed bestuur] op zijn minst uiteenzetten wat de juridische mogelijkheden zijn om in te kunnen grijpen met als uitgangspunt dat een schoolbestuur dat slechte scholen heeft, er eerst voor moet zorgen dat die scholen goed zijn voordat het nieuwe scholen opricht. Kunt u ons erover informeren of wij daarmee in wetgevende zin meteen iets kunnen doen?» Staatssecretaris Dijkema stond daar destijds niet afwijzend tegenover maar verwees naar het aangekondigde initiatiefwetsvoorstel Van Dijk inzake de aanscherping van het toezicht bij nieuw bekostigde scholen. De leden van genoemde fractie hebben sindsdien ook

zelf verkend hoe juridisch kon worden voorkómen dat bepaalde bestuurders zich telkens weer in nieuwe onderwijsavonturen zouden kunnen storten, terwijl zij aantoonbaar faalden bij het waarborgen van onderwijs van voldoende kwaliteit. Deze leden menen dat schoolbestuurders die hebben gefaald en die te maken hebben gekregen met een bekostigingssanctie in verband met tekortschietende onderwijsresultaten, geen zitting mogen hebben in het bestuur van een nieuw op te richten school. Hiervoor is geen uitputtende lijst van alle onderwijsbestuurders nodig want het aantal falende schoolbestuurders waarvoor dit opgaat, zal eindig en overzichtelijk zijn. De leden overwegen op korte termijn een initiatiefwetsvoorstel in te dienen om de Wet goed bestuur, goed onderwijs zodanig te wijzigen dat een schoolbestuur dat slechte scholen heeft, eerst ervoor moet zorgen dat die scholen goed zijn voordat het nieuwe scholen opricht en dat bestuurders die verantwoordelijk zijn of waren voor een school met grote kwaliteitsproblemen, niet wordt toegestaan om nieuwe scholen te stichten. De zorg van genoemde leden komt voort uit het feit dat het (deels) om dezelfde mensen gaat die opnieuw een school willen stichten na het mislukken van het ICA. Natuurlijk begrijpen deze leden dat de minister zich nu moet houden aan de geldende wet en dat haar mogelijkheden om een aanvraag af te wijzen beperkt zijn. De minister laat echter het oordeel over aan de Kamer inzake de suggestie die in het verleden vanuit de Kamer werd gedaan om een aanvraag niet in behandeling te nemen indien die wordt gedaan door een bestuur waarin personen zitting hebben die eerder betrokken zijn geweest bij een school die is opgeheven vanwege slechte kwaliteit. Wat motiveert de minister tot deze afzijdige houding, zo vragen de leden.

De leden van de SP-fractie zijn van mening dat alle leerlingen in Nederland recht hebben op goed onderwijs. Daarbij zou het helpen als falende schoolbesturen niet meer de kans krijgen om nieuwe scholen te stichten. Deelt de minister deze visie? Wat zijn de huidige wettelijke belemmeringen hierin, zo vragen de leden.

4. Initiatiefwetsvoorstel van het oud-lid Jan Jacob van Dijk

De leden van de PVV-fractie zijn er voorstander van dat de behandeling van het initiatiefvoorstel wijziging van de Wet op het onderwijstoezicht inzake de aanscherping van het toezicht bij nieuw bekostigde scholen¹ spoedig wordt voortgezet.

De leden van de CDA-fractie constateren dat de minister in de brief ingaat op het initiatiefwetsvoorstel van het oud-lid Jan Jacob van Dijk, dat ondertussen is overgenomen door het lid Biskop van de CDA-fractie, betreffende een verscherpt toezicht op nieuw te stichten scholen. Bij de behandeling van het initiatiefwetsvoorstel is ook gediscussieerd over eventuele beperkende maatregelen wat betreft de kwaliteit van de bestuurders die een aanvraag doen, dan wel over extra voorwaarden voorafgaand aan de bekostiging.

De vraag van de minister of de Kamer de discussie over dit onderwerp wil afronden, kunnen de leden van deze fractie positief beantwoorden. Nu het initiatief is overgenomen zal op korte termijn een reactie op het advies van de Raad van State op de ingediende amendementen naar de Kamer worden gestuurd, opdat de voorzetting van de behandeling snel een aanvang kan nemen.

De leden van de SP-fractie constateren dat de minister in haar brief verwijst naar het debat dat de Kamer had met het oud-lid Jan Jacob van Dijk over zijn initiatiefwet en de amendementen die bij dit debat zijn ingediend. Zij vinden daarom dat het aan de Kamer is om te oordelen over een wetswijziging die toetsing van deugdelijkheid voorafgaand aan

¹ Kamerstuk 32 007.

stichting van een nieuwe school. Toch vragen de leden aan de minister hoe zij in deze discussie staat.

5. Reparatiwetgeving om «een tweede ICA» te voorkomen

De leden van de VVD-fractie constateren dat de minister stelt dat voorafgaand aan de schoolstichting, geen verscherpte wettelijke eisen kunnen worden gesteld. Is dit louter, omdat de onderwijsvrijheid dit belet of mogen er wel juridische eisen aan de op te richten rechtspersoon worden gesteld, die vervolgens een aanvraag tot bekostiging indient, zo vragen de leden? In haar brief stelt de minister dat het van belang is om vanaf dag één goed toezicht op nieuwe scholen te hanteren. Kan de minister, zo vragen deze leden, aangeven of de signalen rondom de SIO en omgeving aanleiding zijn om het door de Inspectie gehanteerde risicotoezicht uit te voeren? Of, zo vragen de genoemde leden, kan de Inspectie dat risicotoezicht in het geheel het eerste jaar na stichting van een school niet uitvoeren?